

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. lapkričio 7 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (kolegijos pirmininkė), Egidijos Tamošiūnienės (pranešėja) ir Jūratės Varanauskaitės, sekretoriaujant posėdžių sekretorei Eglei Berželionytei, dalyvaujant pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ atstovams Tobijui Süsleriui (Tobias Süsler), advokatui Andriui Juškiui, suinteresuotam asmeniui antstoliui Marekui Petrovskiiui ir jo atstovui advokatui Ariui Damušiiui, suinteresuoto asmens „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) atstovams advokatui Kęstučiu Švirinui, advokatei Alminai Ivanauskaitei, suinteresuoto asmens „Arik Air Limited“ atstovei advokatei Laurai Augytei-Kamarauskienei, vertėjui Vincui Alesiiui, teismo posėdyje kasacine žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuotų asmenų „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ ir antstolio Mareko Petrovskio** kasacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjo 2022 m. sausio 25 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolis Marekas Petrovskis, „Arik Air Limited“, „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių turto arešto taikymą vykdymo procese, areštuoto turto įkainojimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Antstolis Marekas Petrovskis vykdo 2019 m. gruodžio 2 d. Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą Nr. 20B 206/19 dėl 2 292 993,32 Eur skolos išieškojimo iš skolininko „Arik Air Limited“ išieškotojo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ naudai.
3. Antstolis 2020 m. sausio 24 d. priėmė patvarkymą priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti, vykdymo išlaidų apskaičiavimą, raginimą įvykdyti sprendimą, kuriuo skolininkas „Arik Air Limited“ buvo paragintas per 10 dienų nuo raginimo gavimo dienos sumokėti 2 292 993,32 Eur skolos, 12 procentų metinių palūkanų normos nuo 1 739 029,46 Eur, skaičiuojamos nuo 2019 m. balandžio 30 d., ir 248,36 Eur vykdymo išlaidų atlyginimo į antstolio depozitinę sąskaitą.
4. 2020 m. sausio 24 d. areštuotas skolininkui „Arik Air Limited“ priklausantis turtas – orlaivis „Boeing 737-86N“, turto areštas įregistruotas Turto arešto aktų registre. 2020 m. sausio 28 d. antstolis priėmė patvarkymą dėl orlaivio arešto ir draudimo išvykti iš Lietuvos Respublikos teritorijos, kuriuo buvo uždrausta skolininkui priklausančiam orlaiviui „Boeing 737-86N“ išvykti iš Kauno Karaliaus oro uosto ir Lietuvos Respublikos teritorijos.
5. 2020 m. sausio 28 d. patvarkymu antstolis kreipėsi į trečiuosius asmenis dėl informacijos apie areštuotą turtą pateikimo. 2020 m. vasario 5 d. „FL Technics“ pateikė informaciją apie pagrindinių orlaivio komponentų identifikavimo numerius. 2020 m. vasario 11 d. buvo apžiūrėtas areštuotas orlaivis ir patikslinti turto duomenys, t. y. 2020 m. vasario 11 d. buvo surašytas patikslintas turto arešto aktas, kuriame nurodomas areštuotas turtas, jo sudedamosios dalys (orlaivis, variklis, važiuoklė, pagalbinė jėgainė).
6. 2020 m. gegužės 18 d. antstolis priėmė patvarkymą dėl ekspertizės paskyrimo, kuriuo paskyrė skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančio turto ekspertizę turto vertei nustatyti. 2020 m. gegužės 22 d. patvarkymu dėl prašymo sustabdyti veiksmus ir arešto panaikinimo pareiškėjo prašymas atmestas. 2020 m. rugsėjo 29 d. patvarkymu antstolis iš dalies patenkino pareiškėjo skundus – sustabdė vykdymo veiksmus turto vertei nustatyti.
7. AMCON 2020 m. liepos 10 d. skundu prašė panaikinti antstolio 2020 m. birželio 22 d. patvarkymą, kuriuo antstolis sustabdė pareiškėjo 2020 m. birželio 10 d. skundų nagrinėjimą; panaikinti 2020 m. gegužės 22 d. antstolio M. Petrovskio patvarkymą, kuriuo antstolis atsisakė sustabdyti vykdymo veiksmus; panaikinti civilinio orlaivio „Boeing 737-86N“, registracijos Nr. 5NMJO, unikalus Nr. 35640; variklio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896994 bei variklio, kurio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896889, areštą; sustabdyti išieškojimo ir turto realizavimo veiksmus pagal Europos vykdomojo rašto pažymėjimą iš civilinio orlaivio „Boeing 737-86N“ bei dviejų variklių vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/00132; panaikinti antstolio M. Petrovskio 2020 m. gegužės 18 d. patvarkymą dėl ekspertizės paskyrimo, priimtą vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/00151.
8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. rugsėjo 2 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e3K-3-334-](#)

[469/2021](#) išnaginėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo AMCON kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 19 d. nutarties peržiūrėjimo, kuri panaikino Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 19 d. nutartį ir Kauno apylinkės teismo 2020 m. lapkričio 6 d. nutartį; bylos dalį dėl pareiškėjo AMCON reikalavimo išnagrinėti jo 2020 m. birželio 10 d. skundą dėl antstolio M. Petrovskio 2020 m. gegužės 22 d. patvirtinimo dalies dėl prašymo sustabdyti vykdymo veiksmus nutraukė, kitą bylos dalį grąžino pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

9. Kauno apylinkės teismas 2021 m. gruodžio 1 d. nutartimi pareiškėjo AMCON skundą dėl antstolio veiksmų atmetė.
10. Teismas nustatė, kad Lietuvos Respublikos įstatymo dėl konvencijos dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, (toliau – ir Keiptauno konvencija) ir jos protokolo dėl su orlaivių įranga susijusių dalykų ratifikavimo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad Lietuvos Respublika neratifikavo Keiptauno konvencijos. Todėl taikomos bendrosios Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) nuostatos, susijusios su kreditorių teisių užtikrinimu. Teismo vertinimu, Lietuvos Respublikos veiksmai rengiant įstatymo dėl Keiptauno konvencijos ratifikavimo projektą rodo, kad šios konvencijos taikymui būtina ratifikavimo procedūra.
11. Valstybės narės Europos Sąjungoje atskirai sprendžia dėl Keiptauno konvencijos taikymo ratifikavimo procesą, nes Keiptauno konvencija taikoma Europos Sąjungos valstybėms narėms tiek, kiek Europos Sąjunga turi išimtinę kompetenciją Atitinkamai tarptautinių interesų pagal Keiptauno konvenciją negalima sukurti bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje, o tik ten, kur orlaivio objektų atveju orlaivis yra registruotas valstybėje narėje, kuri individualiai ratifikavo Keiptauno konvenciją. Teismas nusprendė, kad antstolis pagrįstai nesivadovavo Keiptauno konvencijos nuostatomis, nes šiuo metu ji nėra taikoma Lietuvos Respublikoje.
12. Spręsdamas dėl orlaivio turto arešto, jo masto ir ekspertizės turto vertei nustatyti, teismas nurodė, kad pagal [CPK 675 straipsnio](#) 1 dalį nustatytas turto areštas yra kreditoriaus teisių apsaugai skirtas ribojimas ir jis yra laikino pobūdžio. [CPK 675 straipsnio](#) 1 dalies nuostata dėl skolininko turto arešto nėra tapati [CPK 691 straipsnio](#) 1 dalyje nurodytam areštuoto turto realizavimui. Jokie turto realizavimo veiksmai šioje stadijoje nėra atliekami. [CPK](#) 745–746 straipsniuose reglamentuojamas ir išieškojimas iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto. Šie ir kiti straipsniai neeliminuoja antstolio teisės areštuoti hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto. Pareiškėjo pateikti hipotekos aktas, įkeitimo sutarties, kitų išrašų kopijos nėra patvirtinti Lietuvos Respublikoje (Nigerijos Federacinė Respublika ir Lietuvos Respublika neturi tarpusavio teisinio bendradarbiavimo sutarčių), todėl teismas negali spręsti, ar pareiškėjas turi įkeitimo teisę.
13. Orlaivis yra specifinis daiktas, susidedantis iš korpuso, variklių, važiuoklės, pagalbinės jėgainės, kitų dalių, kurių amžius, nusidėvėjimas turi reikšmės šio turto įkainojimui ir reikalauja specialiųjų žinių, todėl buvo būtinybė atlikti turto vertinimo ekspertizę ([CPK 681 straipsnio](#) 1 dalis). Neatlikus turto vertinimo ekspertizės, konkretaus orlaivio bei pagrindinių jo mazgų kaina nėra aiški, antstolis jos nustatyti pats objektyviai negalėjo, todėl 2020 m. gegužės 18 d. priėmė patvirtinimą dėl ekspertizės paskyrimo. Teismo vertinimu, antstolio veiksmai atitinka [CPK](#) normų reikalavimus ir atlikti atsižvelgiant į areštuoto turto specifiškumą, todėl laikytini pagrįstais. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2021 m. rugsėjo 2 d. civilinėje byloje Nr. e3K-3-334-469/2021 nurodė, kad 2020 m. rugsėjo 29 d. patvirtinimu antstolis iš dalies patenkino pareiškėjo skundus – sustabdė vykdymo veiksmus (tarp jų ir ekspertizės atlikimą), todėl iš esmės nebeliko ginčo dalyko dėl šios bylos dalies.
14. Kauno apygardos teismas, išnaginėjęs bylą pagal pareiškėjo AMCON atskirąjį skundą, 2022 m. sausio 25 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį ir klausimą išsprendė iš esmės – panaikino antstolio M. Petrovskio 2020 m. sausio 24 d. (patikslintą 2020 m. vasario 11 d.) turto arešto aktą vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/0132.
15. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad pagal Keiptauno konvencijos 3 straipsnį ši sutartis taikoma, kai susitarimo, kuriuo sukuriamas ar numatomas tarptautinis interesas, sudarymo metu skolininkas yra įsikūręs susitariančiojoje šalyje, o tai, kad kreditorius yra įsikūręs valstybėje, kuri nėra susitariančioji šalis, neturi poveikio galimybei taikyti šią konvenciją. Todėl aplinkybė, kad Vokietija (pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ buveinės valstybė) nėra susitariančioji Keiptauno konvencijos šalis, nedaro įtakos įregistruoto tarptautinio intereso į ginčo orlaivį ir variklius apsaugai pagal Keiptauno konvencijos nuostatas.
16. Europos Sąjungos Taryba 2009 m. balandžio 6 d. sprendimu prisijungė prie Keiptauno konvencijos su tam tikromis išlygomis. Šios išlygos yra susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu iš orlaivių veiklos nuomos santykių kilusiems klausimams, kol laukiama galutinio teismo sprendimo, kai skolininko buveinė yra valstybės narės teritorijoje (Konvencijos 13, 43 straipsniai), taip pat su jurisdikcijos pasirinkimo taisyklėmis pagal Konvencijos Protokolo VIII straipsnį. Be to, sprendimo priede Bendrosios deklaracijos dėl Europos bendrijos kompetencijos, kurias turi pateikti Bendrija, prisijungdama prie 2001 m. lapkričio 16 d. Keiptauno konvencijos ir Protokolo dėl su orlaivių įranga susijusių klausimų, kaip Bendrijos narės yra nurodytos Vokietijos Federacinė Respublika ir Lietuvos Respublika. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad Keiptauno konvencijos nuostatos yra taikytinos Lietuvos Respublikoje kaip Europos Sąjungos valstybėje narėje.
17. Antstoliui buvo pateikti tarptautinio registro išrašai, pagal kuriuos 2018 m. balandžio 24 d. AMCON yra įregistravęs 100 proc. tarptautinį interesą į orlaivį „Boeing 737-800“ (gamintojo serijos Nr. 35640), 100 proc. tarptautinį interesą į variklį CFM896889 ir 2018 m. lapkričio 6 d. įregistravęs 100 proc. tarptautinį interesą į variklį CFM 896994.
18. Antstoliui yra pateikta sutartis dėl orlaivio „Boeing 737-800“ hipotekos tarp hipotekinio skolininko „Arik Air“ ir hipotekinio kreditoriaus AMCON. Pagal šią sutartį, AMCON suteikė 3985 073 714,62 Nigerijos nairo (848 056 073,32 Eur pagal kursą 1 Eur = 470 Nigerijos nairų) pagal finansinių priemonių sutartį, o „Arik Air“ įkeitė orlaivį, kurį sudaro sklandmuo („Boeing 737-800“, „MSN 35640“), varikliai ir „B737-800(MJO)“ vadovas. Duomenų, kad kokia nors prievolės dalis yra įvykdyta, nepateikta, tačiau, sprendžiant iš tarptautinio intereso į 100 proc. orlaivio galiojimo, laikytina, kad kreditoriaus reikalavimas yra ne mažesnis kaip visos orlaivio ir variklių vertės dydžio.
19. Ginčo orlaivio atžvilgiu yra registruotas tarptautinis interesas pagal Keiptauno konvencijos 8 straipsnį ir kito kreditoriaus naudai pritaikytas areštas sudarytų kliūtį tarptautinį interesą įregistravusiam kreditoriui pasinaudoti Keiptauno konvencijos 8 straipsnyje nustatytais teisėmis.
20. Sistemine [CPK](#) LIII skyriaus normų analizė leidžia daryti išvadą, kad, išieškant iš įkeisto turto, šio turto areštas yra viena išieškojimo proceso stadijų (etapų). Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad ginčo turto areštas galėjo būti vykdomas tik pranešus tarptautinio intereso turėtojui ir gavus jo sutikimą. Duomenų, kad toks pranešimas AMCON buvo išsiųstas ir gautas jo sutikimas, nepateikta. Todėl yra pagrindas skundą patenkinti, panaikinti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – panaikinti 2020 m. sausio 24 d. (patikslintą 2021 m. vasario 11 d.) areštą civilinio orlaivio „Boeing 737-86N“, unikalus Nr. 35640; variklio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896994, bei variklio, kurio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896889.
21. Taip pat teismas nurodė, kad papildomas pagrindas panaikinti areštą ginčo orlaiviui ir dviem varikliams yra tai, kad areštuoto turto vertė pagal pateiktus įrodymus viršija Europos vykdomajame rašte nurodytą išieškotiną sumą (2 292 993,32 Eur). AMCON pateiktoje 2019 m. gruodžio 13 d. „McLarens Aviation“ atliktoje vertinimo ataskaitoje orlaivis (be variklių) yra įvertintas 4 600 000 JAV dolerių (4 048 000 Eur, perskaičiavus pagal JAV dolerio kursą 0,88 Eur). Duomenų apie variklių vertę vykdomojoje byloje nėra pateikta. Bet kuriuo atveju atsižvelgtina į tai, kad antstolis, prieš uždėdamas areštą, turto įvertinimo neatliko, o vėliau paskirtos vertinimo ekspertizės atlikimą sustabdė. Atlikti turto vertinimą šioje vykdomojoje stadijoje būtų neracionalu, nes turtas yra įkeistas AMCON, todėl išieškojimas iš šio turto yra menkai tikėtinas ir ateityje.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

22. Kasacinių skundų pareiškėjas „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:
- 22.1. Keiptauno konvencijos nuostatos netaikytinos, nes nei Lietuvos Respublika, kurioje vykdomas sprendimas pagal 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 805/2004, sukuriantį neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą, (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 805/2004) nei Vokietijos Federacinė Respublika, kurioje priimtas teismo sprendimas, pagal kurį išduotas Europos vykdomojo rašto pažymėjimas, nėra ratifikavusios Keiptauno konvencijos. Tai, kad skolininko „Arik Air Limited“ ir AMCON buveinės vieta yra Nigerijos Federacinėje Respublikoje, kuri yra ratifikavusi Keiptauno konvenciją, nereiškia, kad yra pagrindas taikyti jos nuostatas byloje dėl išieškojimo, kuris vykdomas Lietuvos Respublikoje pagal Reglamento (EB) Nr. 805/2004 ir [CPK](#) nuostatas.
- 22.2. Apeliacinės instancijos teismas ignoravo faktą, kad nors Europos Sąjunga yra prisijungusi prie Keiptauno konvencijos, tai nereiškia, kad ji tapo privaloma valstybėms narėms joje nustatyta apimtimi. Keiptauno konvencija Europos Sąjungai taikoma tik šiose srityse, kuriose taikomi: (i) Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis I“); (ii) Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (toliau – Reglamentas Nr. 1346/2000); ir (iii) Reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (toliau – Reglamentas „Roma I“).
- 22.3. Apeliacinės instancijos teismo nutartis prieštarauja ir oficialiai teisėkūros subjektų pozicijai dėl Keiptauno konvencijos ratifikavimo. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos parengtuose pasiūlymuose dėl prisijungimo prie Konvencijos nurodoma, kad Keiptauno konvencijos nuostatos Lietuvos Respublikoje nėra taikomos. Tai, kad nagrinėdamas bylą apeliacinės instancijos teismas prisijungė prie registro, nereiškia, kad antstolis vykdomojoje byloje turėjo prisijungti prie tokio registro svečio teisėmis ir vadovautis šio registro išrašais, nes Keiptauno konvencijoje nustatomas tarptautinės interesų registravimo sistemos įgyvendinimas Lietuvos Respublikoje nėra reglamentuotas ir įgyvendintas. Todėl antstoliui nekyla pareiga jį tikrinti, vertinti ir juo vadovautis. Bet kokie antstolio veiksmai vykdymo procese, kuriais jis būtų vadovavęsis Keiptauno konvencija, galėtų būti vertinami kaip antstolio veikimas viršijant įgaliojimus.
- 22.4. [CPK](#) normos antstoliui nedraudžia areštuoti skolininko turto, net jeigu jis yra apsunkintas hipoteka ar įkeitimu. [CPK](#) 675 straipsnis nustato, kad apie skolininko turto areštą antstolis praneša įkaito turėtojų ar hipotekos kreditoriui. Ši [CPK](#) norma nenustato antstoliui pareigos gauti hipotekos kreditoriaus sutikimo, o patvarkymas dėl turto arešto negali būti pripažįstamas neteisėtu vien dėl to, kad apie jį nebuvo informuoti hipotekos kreditoriai, jeigu tokių būtų. Priimant patvarkymą dėl skolininko „Arik Air Limited“ turto arešto, oficialiuose Lietuvos Respublikos pripažįstamuose registruose informacijos apie hipotekos kreditorius nebuvo. Todėl antstoliui M. Petrovskiiui pareiga informuoti AMCON apie skolininko „Arik Air Limited“ turto areštą nekilo.
- 22.5. Nors apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad areštuotas skolininko „Arik Air Limited“ turtas yra įkeistas AMCON, o įkeitimas yra galiojantis ir tinkamai įregistruotas, tačiau pats įregistravimo faktas tarptautinių interesų registre dar nepatvirtina, kad tokia teisė egzistuoja, nes AMCON neva turimos įkeitimo teisės nėra išviešintos Nigerijos oficialiuose registruose – Nigerijos civilinės aviacijos registre. Tokių išrašų, kurie atitiktų teisės aktų reikalavimus, byloje pateikta nebuvo.
- 22.6. Apeliacinės instancijos teismas padarė klaidingas išvadas dėl areštuoto skolininko „Arik Air Limited“ turto vertinimo. Areštuoto turto vertė galėjo būti nustatyta antstoliui paskyrus ekspertizę, tačiau, tokį antstolio patvarkymą užginčijus skolininkui „Arik Air Limited“ ir AMCON, areštuoto turto vertinimas nebuvo atliktas. Nesant galinybės nustatyti areštuoto turto vertės, turto areštas pagrįstai buvo taikomas visam Lietuvos Respublikoje esančiam skolininko „Arik Air Limited“ turtui.
23. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis prisidėjimu prie pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ kasacinio skundo prašo tenkinti pareiškėjo kasacinį skundą.
24. Suinteresuotas asmuo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) atsiliepimu į pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ kasacinį skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 24.1. Europos Sąjunga yra prisijungusi prie Keiptauno konvencijos ir Lietuvos Respublika privalo pripažinti Keiptauno konvenciją bei vadovautis jos nuostatomis. Sprendimas netaikyti Keiptauno konvencijos reikštų Europos Sąjungos kompetencijos, kurią įgyvendino prisijungdama prie Keiptauno konvencijos, kaip regioninė ekonominės integracijos organizacija, paneigimą. Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga prisijungė prie Keiptauno konvencijos, nepadarydama jokių išlygų dėl jos netaikymo, Keiptauno konvencijos netaikymas Lietuvoje prieštarautų Europos Sąjungos teisei.
- 24.2. Net ir nevertinant to, kad Europos Bendrija yra prisijungusi prie Keiptauno konvencijos, Lietuvos institucijos privalo vadovautis Keiptauno konvencijos nuostatomis, nes ji taikytina ginčo šalims. Keiptauno konvencijos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ši konvencija taikoma, kai susitarimo, kuriuo sukuriamas ar numatomas tarptautinis interesas, sudarymo metu skolininkas yra įsikūręs susitariančiojoje šalyje. Tai reiškia, kad, pagal minėtą nuostatą, ne areštuoto turto vieta, o skolininko įsikūrimo vieta lemia Keiptauno konvencijos taikymą. Šiuo atveju skolininko (kaip ir AMCON) buveinė yra Nigerijoje, kuri yra ratifikavusi Keiptauno konvenciją. Atitinkamai, pagal Keiptauno konvencijos 3 straipsnio 1 dalį, įkeistam turtui yra taikoma Keiptauno konvencija.
- 24.3. Priešingai nei kasaciniame skunde teigia pareiškėjas, AMCON tarptautinį interesą įkeistą turtą įgijo anksčiau, nei antstolis areštavo aptariamą turtą, t. y. prieš 2020 m. sausio 24 d. Šią aplinkybę patvirtina AMCON į bylą pateikti išrašai iš Tarptautinių interesų susijusių su orlaivių įranga, tarptautinio registro. AMCON tarptautinį interesą įorlaivį įgijo 2018 m. balandžio 24 d., tarptautinį interesą į variklį Nr. 896994 įgijo 2018 m. lapkričio 6 d., tarptautinį interesą į variklį Nr. 896889 įgijo 2018 m. balandžio 24 d. Šiuo atveju AMCON interesas yra įregistruotas pagal Keiptauno konvencijos, prie kurios yra prisijungusi Europos Sąjunga nuostatas. Papildomai AMCON savo teises įregistruojo pirmiau nurodytame tarptautiniame registre. Taigi, AMCON atliko pakankamai veiksmų, kad jo turimos daiktinės teisės būtų tinkamai pripažįstamos ir ginamos.
- 24.4. AMCON, kaip valstybinės Nigerijos įmonės, interesai negali nukentėti vien dėl to, kad pareiškėjas, dar nepasibaigus skolininko ir pareiškėjo ginčo nagrinėjimui iš esmės, ėmėsi vykdymo veiksmų Lietuvoje. Kaip AMCON ir buvo nurodžiusi teismui teiktuose paaikškinimuose, AMCON interesai yra ginami ir saugomi Keiptauno konvencijos, kuri draudžia bet koki išieškojimą iš AMCON naudai įkeisto turto, taip pat ir šio turto areštą, nesant AMCON sutikimo.
- 24.5. Antstolio M. Petrovskio priimti ginčijami patvarkymai yra neteisėti ir pažeidžiantys AMCON interesus, nes jų pagrindu faktiškai pradėti išieškojimo veiksmai, kurie apskritai negali būti nukreipti į įkeistą turtą, nes negautas AMCON sutikimas, nors tai yra būtina pagal [CPK](#) ir Keiptauno konvenciją. Laikant, kad AMCON kaip įkaito turėtojas savo pažeistas teises galėtų tariamai ginti tik tada, kai antstolis inicijuotų įkeisto turto pardavimą, būtų nepagrįstai apsunkinta AMCON galimybė operatyviai apginti savo pažeistas teises.
- 24.6. Įkeisto turto areštas ir antstolio siekis išlaikyti skolininko turtą, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, negali būti įgyvendinti, nes į šį įkeistą turtą apskritai negali būti nukreiptas išieškojimas be įkaito turėtojo sutikimo. Atitinkamai kito kreditoriaus naudai pritaikytas įkeisto turto areštas pažeistų Keiptauno konvenciją – išieškotojo naudai pritaikius įkeisto turto areštą, AMCON negalėtų pasinaudoti jam, kaip

įkaito turėtojų, Keiptauno konvencijos 8 straipsnio pagrindu suteiktomis teisių gynimo priemonėmis.

- 24.7. Apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad antstolis viršijo turto arešto mastą. Kaip nurodyta ir paties antstolio 2020 m. sausio 24 d. turto arešto akte, turto arešto mastas yra 2 292 993,32 Eur. Kaip patvirtina orlaivio vertinimas, vien orlaivio rinkos vertė sudaro 4 600 000 JAV dolerių, arba 4 035 087,72 Eur. Šis orlaivio vertinimas buvo pateiktas antstoliui kartu su AMCON 2020 m. gegužės 12 d. prašymu dėl arešto panaikinimo. Atitinkamai, AMCON žiniomis, kiekvieno iš aptariamų variklių rinkos vertė šią dieną sudaro ne mažiau kaip 6 000 000 JAV dolerių. Taigi, bendra areštuoto turto – orlaivio ir variklių – vertė yra apie 16,6 mln. JAV dolerių. Vadinas, areštuoto turto vertė daugiau nei septynis kartus viršija vykdomojoje byloje pagal Europos vykdomojo rašto pažymėjimą išieškamą sumą. Be to, nėra jokio teisinio pagrindo nesivadovauti AMCON pateiktu orlaivio vertinimu.
25. Suinteresuotas asmuo „Arik Air Limited“ atsiliepimu į pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ kasacinį skundą prašo atmesti kasacinį skundą kaip nepagrįstą ir Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 25.1. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad aplinkybė, jog Vokietija (pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ buveinės valstybė) nėra susitariančioji Keiptauno konvencijos šalis, nedaro įtakos įregistruoto tarptautinio intereso į ginčo orlaivį ir variklius apsaugai pagal šios konvencijos nuostatas. Be to, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad Keiptauno konvencijos nuostatos yra taikytinos Lietuvoje kaip Europos Sąjungos valstybėje narėje, nes Europos Sąjunga prisijungė prie Keiptauno konvencijos.
- 25.2. Kitas Keiptauno konvencijos taikymo Lietuvos Respublikoje pagrindas nustatytas pačioje Keiptauno konvencijoje. Keiptauno konvencijos 3 straipsnyje nustatyta, kad ši konvencija taikoma, kai susitarimo, kuriuo sukuriama ar numatoma tarptautinis interesas, sudarymo metu skolininkas yra įsikūręs susitariančiojoje šalyje. „Arik Air Limited“ yra Nigerijoje registruota bei veikianti įmonė. Nigerija 2003 m. gruodžio 12 d. ratifikavo Keiptauno konvenciją, o 2006 m. kovo 1 d. ši konvencija Nigerijai įsigaliojo. Tai sudaro savarankišką pagrindą taikyti Keiptauno konvenciją nagrinėjamu atveju. Keiptauno konvencija, nors kol kas ir neratifikuota Lietuvos Respublikos, turi kiekvienam teisės aktui būdingą teisinių santykių subjektams privalomąją galią.
- 25.3. Nagrinėjamu atveju skolininkas „Arik Air Limited“ turta AMCON naudai įkeitė iki antstolio pritaikyto turto arešto. Todėl pareiškėjo argumentas dėl skolininkų galimo piktnaudžiavimo įkeičiant savo turta ir registruojant interesus pagal Keiptauno konvenciją įsteigiamo tarptautiniame registre, tokiu būdu siekiant išvengti arešto, yra niekaip nesusijęs su nagrinėjama situacija. Apeliacinės instancijos teismo nutartis nesukuria pareigos antstoliui veikti *ultra vires*. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad nagrinėjamoje byloje Keiptauno konvencija yra taikytina, todėl antstolis turėjo vadovautis šia konvencija.
- 25.4. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad antstolis, areštuodamas skolininko „Arik Air Limited“ turta, pažeidė [CPK 747](#) straipsnį. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad sisteminė [CPK](#) LIII skyriaus normų analizė leidžia daryti išvadą, kad, išieškant iš įkeisto turto, šio turto areštas yra viena išieškojimo proceso stadijų (etapų). [CPK 747](#) straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, išieškodamas iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto, antstolis raštu kreipiasi į hipotekos ar įkeitimo kreditorių, siūlydamas duoti sutikimą, kad būtų išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju išieškojimas atliekamas ne įkeitimo kreditoriaus, t. y. AMCON, o pareiškėjo naudai, ginčo santykiams taikytinas būtent [CPK 747](#) straipsnis.
- 25.5. Išvadą, kad AMCON laikytinasskolininko hipotekos kreditoriumi skolininko turto atžvilgiu vien remiantis AMCON irskolininko sudarytomis įkeitimo sutartimis, patvirtina ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 1.50 straipsnis. Skolininko turtas buvo apsunkintas užsienyje tarp skolininko ir AMCON sudarytomis įkeitimo sutartimis (kurios, beje, nėra pripažintos neteisėtomis ir negaliojančiomis), todėl, remiantis [CK 1.50 straipsniu](#), šie skolininko turto suvaržymai galioja ir Lietuvos Respublikoje.
- 25.6. Nors pareiškėjo pateikti hipotekos aktas, įkeitimo sutartis, kitų išrašų kopijos nėra „pripažinti“ Lietuvos Respublikoje ar išviešinti Lietuvos Respublikos registruose, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad AMCON laikytinas įkeitimo kreditoriumi [CPK 747](#) straipsnio prasme, į kurį antstolis privėlėjo kreiptis, prieš pradėdamas priverstinio išieškojimo veiksmus – taikydamas skolininko turto areštą.
- 25.7. Apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad turto areštas, atsižvelgiant į pareiškėjo reikalavimo dydį bei turto vertę, buvo neproporcingas ir nepagrįstas. Europos vykdomajame rašte nurodyta iš skolininko išieškotina suma yra gerokai mažesnė (2 292 993,32 Eur) nei antstolio areštuoto skolininko turto vertė (vien orlaivio vertė sudaro apie 4 048 000 Eur). Todėl viso skolininko turto (orlaivio bei dviejų variklių) areštas yra neproporcingas.
26. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:
- 26.1. Skundžiama nutartimi pažeistas [CPK 747](#) straipsnis. Įkeisto ar hipoteka apsunkinto skolininko turto areštas yra galimas be įkeitimo ar hipotekos kreditoriaus sutikimo, tačiau apie tokį areštą tokiam kreditoriui turi būti pranešama. Be įkeitimo ar hipotekos kreditoriaus sutikimo yra draudžiamas tik išieškojimas iš įkeisto ar hipoteka apsunkinto skolininko turto, t. y. to turto realizavimas (pardavimas ar perdavimas kreditoriui).
- 26.2. [CPK 747](#) straipsnis kasacinio teismo praktikoje nėra aiškinamas kaip absoliučiai užkertantis kelią nukreipti išieškojimą (realizuoti) į įkeistą ar hipoteka apsunkintą turta, jeigu tokiame išieškojime nėra gautas privilegijuoto kreditoriaus sutikimas. Remiantis kasacinio teismo suformuota praktika, privilegijuoto kreditoriaus nesutikimą galima nuginčyti teismine tvarka. Neteisingai išaiškinęs nurodytas [CPK](#) normas, apeliacinės instancijos teismas padarė neteisingą išvadą, kad antstolis, areštuodamas įkeistą turta (jeigu bus pripažinta, kad Keiptauno konvencija yra taikoma ir įkeitimas pripažįstamas Lietuvos Respublikoje), pažeidė [CPK 747](#) straipsnyje nustatytą draudimą išieškoti iš įkeisto ar hipoteka apsunkinto turto be privilegijuoto kreditoriaus (AMCON) sutikimo. Ši neteisinga išvada tiesiogiai lėmė skundžiamos nutarties rezultatą – AMCON skundo reikalavimo dėl arešto akto panaikinimo tenkinimą.
- 26.3. Skundžiama nutartimi pažeisti [CPK 658, 675, 678, 681](#) straipsniai. Turto įvertinimas turi būti atliekamas arešto metu ir turto vertė turi būti nurodoma turto arešto akte. Jei skolininkas ar išieškotojas prieštarauja antstolio atliktam įkainojimui arba jei antstoliui kyla abejonių dėl turto vertės (t. y. jeigu antstolis negali nustatyti turto vertės), turto arešto akte areštuojamo turto vertė gali būti ir nenurodoma, o turto vertei nustatyti antstolio yra kviečiamas ekspertas. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo daryti išvadą, kad antstolis, prieš areštuodamas skolininko turta, pirmiausia privalo atlikti tokio turto įvertinimą.
- 26.4. Skundžiama nutartimi pažeista [CPK 675](#) straipsnio 2 dalis. Kai antstolis areštuoja skolininko turta ir nusprendžia skirti ekspertizę turto vertei nustatyti, tol, kol nėra gauti antstolio paskirtos ekspertizės rezultatai, nėra galima išvada dėl to, kad antstolis pažeidė minėtame straipsnyje nustatytą draudimą areštuoti skolininko turto daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdomo išlaidoms padengti.
- 26.5. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, byloje rėmėsi AMCON pateikta orlaivio turto vertinimo ataskaita, kurią AMCON pateikė antstoliui jau po arešto akto, kuriame antstolis nurodė, kad turto vertė bus nustatyta atskiru patvarkymu (t. y. paskiriant ekspertizę), surašymo, ir padarė išvadą, kad antstolio arešto akto pagrindu areštuoto skolininko „Arik Air Limited“ turto vertė yra didesnė nei Europos vykdomajame rašte nurodyta išieškotina suma, o tai negalima pagal [CPK 675](#) straipsnio 2 dalį.

- 26.6. Skundžiama nutartimi apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo kasacinio suformuotos [CPK](#) 88 straipsnio ir 98 straipsnio taikymo ir aiškinimo praktikos. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį ir priteisdamas AMCON naudai iš suinteresuoto asmens antstolio ir pareiškėjo po 6396,36 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, visiškai nevertino nurodytų išlaidų pagrįstumo ir sprendimo tenkinti AMCON prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo visa apimtimi nemotyavo. AMCON 2020 m. rugsėjo 29 d. yra pateikęs duomenis, kad išlaidos advokatų pagalbai sudarė 12 792,72 Eur, o šių išlaidų atlyginimas priteistinas iš suinteresuotų asmenų lygiomis dalimis, po 6396,36 Eur. Nukrypimas nuo kasacinio suformuotos praktikos ir [CPK](#) 93 straipsnio 2 dalies pažeidimas lėmė, kad neteisėta skundžiamos nutarties dalis, kurioje AMCON naudai yra priteista 12 792,72 Eur dydžio bylinėjimosi išlaidų atlyginimo suma.
27. Suinteresuotas asmuo AMCON atsiliepimu į suinteresuoto asmens antstolio M. Petrovskio kasacinį skundą prašo atmesti jį kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 27.1. Apeliacinės instancijos teismas nutartyje pagrįstai konstatavo, kad arešto taikymas yra išieškojimo proceso dalis. Areštuotas orlaivis ir varikliai skolininkui apskritai nepriklauso, todėl jo areštas yra neteisėtas ir pažeidžiantis AMCON interesus. AMCON apie įkeisto turto perėmimą skolininką informavo 2022 m. sausio 14 d., t. y. jau po skundžiamos nutarties priėmimo, todėl anksčiau objektyviai nebuvo galimybės šio papildomo įrodymo pateikti į civilinę bylą.
- 27.2. AMCON į civilinę bylą pateikė teisinę išvadą dėl Nigerijos teisės, tiksliau specialaus AMCON įstatymo nuostatų, kurios, be kita ko, įtvirtina AMCON, kaip specialaus Nigerijos valstybės subjekto, teisę perimti nuosavybės teisę į jam įkeistą Nigerijos skolininko turą. Atitinkamai būtent šiuo pagrindu ir buvo perimtas skolininkui anksčiau nuosavybės teise priklausęs įkeistas turtas. AMCON, būdama valstybinė įmonė, atstovauja Nigerijos interesams. AMCON yra suteikta teisė perimti skolininkų turą jiems nevykdant savo įsipareigojimų. Šia teise AMCON pasinaudojo ir nagrinėjamu atveju. Dėl šios priežasties tuo atveju, jei šioje civilinėje byloje būtų apribojamos AMCON teisės perimti AMCON šiuo metu jau nuosavybės teise priklausančią turą, būtų pažeidžiami ne tik AMCON, bet ir Nigerijos valstybės, kuri nacionalizavo įkeistą turą, interesai.
- 27.3. Kasacinio teismo formuojamoje praktikoje laikomasi pozicijos, kad areštuoto turto įkainojimas yra svarbi iš varžytinių parduodamo turto vertės nustatymo stadija, tai faktiškai ir reiškia išieškojimo proceso pradžią. Priešingu atveju, laikant, kad AMCON, kaip įkaito turėtojas, savo pažeistas teises galėtų tariamai ginti tik tada, kai antstolis inicijuotų įkeisto turto pardavimą, būtų nepagrįstai ir nelogiškai apsunkinta AMCON, kaip įkaito turėtojo, galimybė operatyviai apginti pažeistas teises. Įkeisto turto areštas ir antstolio siekis išlaikyti skolininko turą, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, negali būti įgyvendinti, nes į šį įkeistą turą apskritai negali būti nukreiptas išieškojimas be įkaito turėtojo sutikimo.
- 27.4. Šiuo atveju antstolis niekada neįgyvendino jam tenkančios pareigos, nustatytos [CPK](#) 747 straipsnio 1 dalyje, t. y. antstolis niekada nėra raštu kreipęsis į AMCON su siūlymu duoti sutikimą išieškoti įkeisto turto – priešingos informacijos pareiškėjas į civilinę bylą nepateikė. Vadinas, šiuo atveju antstolis neturi teisės išieškoti ar pradėti išieškojimo veiksmų (taikyti areštą bei skirti ekspertizę) iš AMCON naudai įkeisto turto, nes nėra gautas AMCON sutikimas, o pats antstolis dėl tokio sutikimo į AMCON niekada nesikreipė. AMCON naudai įkeisto turto areštas yra neteisėtas, nes antstolis areštavo turą, iš kurio išieškojimas šioje situacijoje yra negalimas tiek pagal Keiptauno konvencijos 8 straipsnį, tiek ir [CPK](#) 747 straipsnį.
- 27.5. Apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad antstolis privalėjo įvertinti įkeistą turą prieš taikydamas areštą. Nagrinėjamu atveju antstoliui buvo pateikta 2019 m. gruodžio 13 d. „McLarens Aviation“ atlikta vertinimo ataskaita, kuri patvirtina, kad vien orlaivio rinkos vertė sudaro 4 600 000 JAV dolerių, arba 4 035 087,72 Eur. Šis orlaivio vertinimas buvo pateiktas antstoliui kartu su AMCON 2020 m. gegužės 12 d. prašymu dėl arešto panaikinimo. Atitinkamai, AMCON žiniomis, kiekvieno iš aptariamų variklių rinkos vertė šią dieną sudaro ne mažiau kaip 6 000 000 JAV dolerių. Atitinkamai, remiantis pateiktu vertinimu, bendra areštuoto turto – orlaivio ir variklių – vertė yra apie 16,6 mln. JAV dolerių. Tuo tarpu antstolio 2020 m. sausio 24 d. turto arešto akte turto arešto mastas yra 2 292 993,32 Eur. Taigi, areštuoto turto vertė šiuo atveju yra vos ne aštuonis kartus didesnė nei turto arešto mastas.
- 27.6. Antstolis nepagrįstai viršijo turto arešto mastą, taip pažeisdamas AMCON interesus. Civilinėje byloje nėra pateikta nė vieno įrodymo ar alternatyvaus vertinimo, leidžiančio abejoti AMCON pateikto turto vertinimo pagrįstumu. Vertinimas yra atliktas kompetentingo subjekto ir likus pusmečiui iki arešto įkeistam turui taikymo, todėl per šį laikotarpį įkeistas turtas objektyviai negalėjo nuvertėti. Taigi, nagrinėjamu atveju susiklostė situacija, kai, nesant jokio įrodymo, leidžiančio abejoti įkeisto turto verte, nustatyta vertinime, antstolis pats dėl nesuprantamų priežasčių nusprendžia skirti ekspertizę, prieš tai pritaikęs įkeisto turto areštą neribotam laikui, iki ekspertizės akto surašymo.
- 27.7. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai paskirstė bylinėjimosi išlaidas. Nagrinėjamu atveju civilinėje byloje buvo nagrinėjami sudėtingi teisės klausimai, susiję su Keiptauno konvencijos taikymu, kurie reikalavo specialiųjų žinių ir analizės. Civilinė byla yra su tarptautiniu elementu, bylos šalys yra užsienio valstybėje įsteigti asmenys, todėl strategijos derinimas ir dokumentų rengimas užtrunka žymiai ilgiau nei įprastai. Atitinkamai, įvertinus visas šias aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atsizvelgė į civilinėje byloje keliamų klausimų specifiką, kompleksiskumą, sprendžiamų teisinių klausimų naujumą ir priteisė AMCON patirtį bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
28. Pareiškėjas „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ atsiliepimu į suinteresuoto asmens antstolio M. Petrovskio kasacinį skundą prašo tenkinti kasacinį skundą, panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 28.1. Pareiškėjas sutinka su antstolio argumentais, kad nei [CPK](#) 747 straipsnio 3 dalyje, nei turto arešto vykdymo procesą reglamentuojančiose [CPK](#) 675–690 straipsnių normose nėra įtvirtinto draudimo antstoliui areštuoti įkeistą ar hipoteka apsunkintą skolininko turą, taip pat nėra nurodyta, kad antstolis negali taikyti arešto be įkeitimo ar hipotekos kreditoriaus sutikimo. Priešingai, [CPK](#) 675 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta, kad apie įkeisto turto areštą antstolis nedelsdamas praneša atitinkamai įkaito turėtojui ar hipotekos kreditoriui. Ši norma nustato tik antstolio pranešimą įkeitimo ar hipotekos kreditoriui apie įkeisto ar hipoteka apsunkinto turto areštą, bet ne prašymą šioms kreditoriams duoti sutikimą areštuoti nurodytą turą.
- 28.2. Pareiškėjas sutinka su antstolio kasaciniame skunde pateikiamais argumentais, kad apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nepagrįstai nurodė, jog antstolis pirmiausia turėjo atlikti „Arik Air Limited“ turto vertinimą ir tik tada galėjo spręsti dėl turto arešto. Taip pat pareiškėjas sutinka su antstolio teisiniais argumentais, kad apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nepagrįstai rėmėsi AMCON pateiktu orlaivio vertinimu, todėl padarė klaidingas ir nepagrįstas išvadas, kad antstolio arešto akto pagrindu areštuoto „Arik Air Limited“ turto vertė yra didesnė nei Europos vykdomajame rašte nurodyta pareiškėjo naudai išieškotina suma.
29. Suinteresuotas asmuo „Arik Air Limited“ atsiliepimu į suinteresuoto asmens antstolio M. Petrovskio kasacinį skundą prašo atmesti jį kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 29.1. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad antstolis, areštuodamas „Arik Air Limited“ turą, pažeidė [CPK](#) 747 straipsnį. Antstolis nepagrįstai teigia, kad turto areštą vykdymo procese reglamentuoja išimtinai [CPK](#) 675 straipsnis, todėl apeliacinės instancijos teismas neturėjo pagrindo taikyti [CPK](#) 747 straipsnį, reguliuojantį ne skolininko turto areštą, bet išieškojimo iš skolininko turto veiksmus. Skolininko turto areštas teismo sprendimo vykdymo procese nėra savitiksliis procesinis veiksmas, jis yra būtina išieškojimo proceso sudėtinė dalis, nes tik areštuotas skolininko turtas gali būti priverstinai realizuojamas. Tai, be kita ko, patvirtina [CPK](#) 675

[straipsnio](#) 2 dalis, kurioje nustatyta, kad antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti.

29.2. Poziciją, kad areštuojant skolininko turtą nereikalingas įkeitimo ar hipotekos kreditoriaus sutikimas, antstolis grindžia [CPK 675 straipsnio](#) 5 dalimi, kurioje nustatyta, kad apie įkeisto turto areštą antstolis nedelsdamas praneša atitinkamai įkaito turėtojų ar hipotekos kreditoriui. Antstolio teigimu, ši nuostata pagrindžia, jog areštuojant įkeitimu apskundintą skolininko turtą nebūtinai išankstinis įkeitimo kreditoriaus sutikimas. Šis antstolio argumentas yra nepagrįstas.

29.3. Antstolis, mėgindamas pagrįsti savo poziciją, kad sprendimo vykdymo procese areštuojant skolininko turtą yra nebūtinai įkeitimo ar kreditoriaus sutikimas, remiasi gana sena kasacinio teismo nutartimi, kuri buvo priimta dar 2003 m. Tuo tarpu teigdamas, kad šis teisės aiškinimas buvo pateikiamas ir vėlesnėse kasacinio teismo bylose, antstolis remiasi vienintele nutartimi, tačiau, priešingai nei jis teigia, priimta net ne kasacinio teismo, o Lietuvos apeliacinio teismo.

29.4. Apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad turto areštas, atsižvelgiant į pareiškėjo reikalavimo dydį bei turto vertę, buvo neproporcingas ir nepagrįstas, ir padarydamas šią išvadą nepažeidė proceso teisės normų. Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas nutartyje paprasčiausiai konstatavo, kad antstolis tokio skolininko „Arik Air Limited“ areštuojamo turto įkainojimo apskritai neatliko, o vėliau sustabdė ir paskirtą turto vertinimo ekspertizę. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje padaryta išvada, kad antstolio pritaikytas skolininko turto areštas yra neproporcingas ir neracionalus, nes areštuoto turto vertė gerokai viršija Europos vykdomajame rašte nurodytą išieškotiną sumą, nepažeidžia [CPK 675 straipsnio](#) 2 dalies ir neapriboja antstolio diskrecijos, pasirenkant priemones areštuojamo turto vertei nustatyti.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl Keiptauno konvencijos taikymo

30. Byloje pirmiausia turi būti įvertinta dėl Keiptauno konvencijos taikymo. Sprendimas, ar Keiptauno konvencija nagrinėjamu atveju taikoma, lemia, ar antstolis M. Petrovskis, ginčijamu 2020 m. sausio 24 d. patvarkymu ir 2020 m. vasario 11 d. patikslintu patvarkymu areštuodamas skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančią turtą – orlaivį „Boeing 737-86N“ (areštuotas orlaivis, variklis, važiuoklė, pagalbinė jėgainė), turėjo priverstinio vykdymo veiksmus atlikti pagal Keiptauno konvencijos ar nacionalinės teisės ([CPK](#) ir kitų priverstinį vykdymo procesą reguliuojančių aktų) nuostatas.
31. Pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl apskustų antstolio veiksmų teisėtumo, nesivadovavo Keiptauno konvencijos nuostatomis, nes pripažino, kad ji nėra taikoma Lietuvos Respublikoje. Apeliacinės instancijos teismas padarė priešingą išvadą ir nusprendė, kad Keiptauno konvencija taikoma Lietuvos Respublikoje, nes prie jos yra prisijungusi Europos Sąjunga. Taigi nagrinėjamu atveju kyla teisės aiškinimo klausimas – koks teisės aktas (aktai) turėjo būti taikomas antstoliui M. Petrovskui priimanč ginčijamus patvarkymus.
32. Ginčo šalių pozicija dėl Keiptauno konvencijos taikymo išsiskyrė – pareiškėjas „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ ir suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis argumentuoja, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai taikė Keiptauno konvencijos nuostatas, o suinteresuoti asmenys AMCON ir „Arik Air Limited“ argumentuoja, kad, Europos Sąjungai prisijungus prie Keiptauno konvencijos, ji tapo privaloma ir Lietuvos Respublikai.
33. Nustačius, kad Keiptauno konvencija buvo taikytina priimanč ginčijamus 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymus, reikėtų konstatuoti, kad antstolis turėjo vadovautis šia tarptautine sutartimi, nustatančia specialią įkaito turėtojo teisių apsaugą. Ir priešingai, jei Keiptauno konvencija tuo metu nebuvo privaloma Lietuvos Respublikai, antstolis ja vadovautis (sprendamas klausimą dėl galimybės taikyti suinteresuoto asmens „Arik Air Limited“ turto areštą) neturėjo pagrindo.
34. Priverstinį vykdymo procesą reglamentuoja tarptautiniai (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija bei kitos tarptautinės sutartys, kurios yra privalomos Lietuvos Respublikai) ir nacionaliniai teisės aktai (Lietuvos Respublikos Konstitucija, [CPK](#), Lietuvos Respublikos antstolių įstatymas, Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti teisės aktai) ([CPK 3 straipsnio](#) 1 dalis, 583 straipsnio 1 dalis).
35. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 1 straipsnis apibrėžia Lietuvos Respublikos tarptautinę sutartį. Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis – tarptautinės teisės principų ir normų reglamentuotas susitarimas, kurį raštu sudaro Lietuvos Respublika su tarptautinės teisės subjektais, nesvarbu, koks sutarties pavadinimas ir ar sutartį sudaro vienas, du ar keli tarpusavyje susiję dokumentai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartis ratifikuoja Lietuvos Respublikos Seimas įstatymu. Tais atvejais, kai priverstinio vykdymo veiksmus reglamentuoja tarptautinė sutartis, kuri Lietuvos Respublikai privaloma, ja taip pat turi būti vadovaujamasi vykdymo procese ([CPK 3 straipsnio](#) 2 dalis).
36. Iš viešai prieinamų duomenų, teismų nagrinėtų šioje byloje, matyti, kad Lietuvos Respublika prie Keiptauno konvencijos nėra prisijungusi. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2020 m. gruodžio 16 d. rašte nurodyta, kad Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija parengė ir teikia išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Konvenciją dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos protokolą dėl su orlaiviu įranga susijusių dalykų“ projektą, Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Konvenciją dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos protokolą dėl su orlaiviu įranga susijusių dalykų“ projektą ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Konvencijos dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos protokolo dėl su orlaiviu įranga susijusių dalykų ratifikavimo“ projektą (prieiga per internetą <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/t/TAP/16800ce13fa011eb8c97e01ffe050e1c?positionInSearchResults=5&searchModelUID=17016aa8-b187-42b5-b804-3b1a24c60be4>).
37. Prie minėto rašto yra pateiktas įstatymo projektas dėl Lietuvos Respublikos įstatymo dėl konvencijos dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos protokolo dėl su orlaiviu įranga susijusių dalykų ratifikavimo. Taip pat pateiktas šio įstatymo aiškinamasis raštas, kuriame nurodyta, kad Lietuvos Respublika nėra ratifikavusi Keiptauno konvencijos, todėl šiuo metu taikomos bendrosios [CK](#) nuostatos, susijusios su kreditorių teisių užtikrinimu. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad ratifikavusi Keiptauno konvenciją Lietuvos Respublika prisijungs prie tarptautinės su mobiliąja įranga susijusių tarptautinių interesų sistemos ir šių interesų apsaugai skirtos tarptautinės registracijos sistemos.
38. Teisėjų kolegijos vertinimu, teismų nagrinėtos aplinkybės dėl Keiptauno konvencijos ratifikavimo Lietuvos Respublikoje leidžia daryti išvadą, kad ginčijamų antstolio M. Petrovskio 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymų dėl suinteresuotam asmeniui „Arik Air Limited“ priklausančio turto arešto priėmimo metu Lietuvos Respublika nebuvo prisijungusi prie Keiptauno konvencijos, remdamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatyme nustatyta tvarka jos nebuvo ratifikavusi (įstatymo 7 straipsnio 1

dalis 10 punktą) Pažymėtina, kad ir šiuo metu Lietuvos Respublika nėra prisijungusi prie Keiptauno konvencijos remiantis oficialia viešai prieinama informacija apie prie šios konvencijos prisijungusias šalis (prieiga per internetą <https://www.unidroit.org/instruments/security-interests/cape-town-convention/states-parties/>).

39. Tačiau nepaisydamas to, kad Lietuvos Respublika atskirai nėra prisijungusi prie Keiptauno konvencijos, nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad ši konvencija yra privaloma Lietuvos Respublikai, nes prie jos prisijungė Europos Sąjunga. Todėl šiuo atveju reikia įvertinti, kokias teises pasekmes sukėlė Europos Sąjungos prisijungimas prie Keiptauno konvencijos ir ar šis prisijungimas lemia Keiptauno konvencijos privalomumą Lietuvos Respublikai.
40. Keiptauno konvencijos 48 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ši konvencija 2001 m. lapkričio 16 d. Keiptaune teikiama pasirašyti visoms valstybėms, dalyvaujančioms Diplomatiniame konferencijoje dėl Konvencijos dėl mobiliosios įrangos ir Protokolo dėl orlaivių priėmimo, surengtoje 2001 m. spalio 29 d. – lapkričio 16 d. Keiptaune. Po 2001 m. lapkričio 16 d. Konvencija Tarptautinio privatinės teisės unifikavimo instituto (UNIDROIT) centrinėje būstinėje Romoje teikiama pasirašyti visoms valstybėms, kol įsigalios pagal 49 straipsnį. Šio straipsnio antroje dalyje reglamentuojama, kad ši konvencija turi būti ratifikuota, priimta ar patvirtinta visų ją pasirašiusių valstybių.
41. Keiptauno konvencijos 49 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad regioninė ekonominės integracijos organizacija, kurią sudaro nepriklausomos valstybės ir kurios kompetencija apima tam tikrus šioje konvencijoje reglamentuojamus dalykus, gali taip pat pasirašyti, priimti, patvirtinti šią konvenciją ar prisijungti prie jos. Regioninė ekonominės integracijos organizacija tokiu atveju turi susitariančiosios šalies teises ir prievolės tiek, kiek tos organizacijos kompetencija apima šioje konvencijoje reglamentuojamus dalykus. Jei šioje konvencijoje svarbus susitariančiųjų šalių skaičius, regioninė ekonominės integracijos organizacija nelaikoma susitariančiąja šalimi, esančia greta savo valstybių narių, kurios yra susitariančiosios šalys. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad regioninė ekonominės integracijos organizacija pasirašymo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo metu pateikia depozitarui deklaraciją, kurioje nurodo šioje konvencijoje reglamentuojamus dalykus, kuriuos tos organizacijos valstybės narės perdavė jos kompetencijai. Regioninė ekonominės integracijos organizacija nedelsdama praneša depozitarui apie bet kokius kompetencijos pasiskirstymo pasikeitimus, įskaitant naujai perduodamą kompetenciją, nurodytą deklaracijoje pagal šią dalį.
42. Tai reiškia, kad prie Keiptauno konvencijos gali prisijungti tiek atskiros valstybės, tiek regioninės ekonominės integracijos organizacijos.
43. Europos Sąjungos prisijungimo prie Keiptauno konvencijos klausimus reglamentuoja Europos Tarybos 2009 m. balandžio 6 d. sprendimas dėl Bendrijos prisijungimo prie 2001 m. lapkričio 16 d. Keiptaune kartu priimtų Konvencijos dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos Protokolo dėl su orlaivių įranga susijusių klausimų. Šio sprendimo 1–2 dalyse nustatyta, kad Europos bendrijos vardu patvirtinami 2001 m. lapkričio 16 d. Keiptaune kartu priimti Konvencija dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga, ir jos Protokolas dėl su orlaivių įranga susijusių klausimų. Prie šio sprendimo pridėti Keiptauno konvencijos ir Protokolo dėl orlaivių tekstai. Šiame sprendime „valstybė narė“ – visos valstybės narės, išskyrus Daniją.
44. Minėto Europos Tarybos 2009 m. balandžio 6 d. sprendimo I priede nurodyta, kad Keiptauno konvencijos 48 straipsnis nustato, jog regioninės ekonominės integracijos organizacijos, kurias sudaro suverenios valstybės ir kurių kompetencijai priklauso tam tikri minėtos Konvencijos reglamentuojami klausimai, gali prisijungti prie Konvencijos, jeigu jos pateikia 48 straipsnio 2 dalyje nurodytą deklaraciją. Bendrija nusprendė prisijungti prie Keiptauno konvencijos ir todėl teikia tokią deklaraciją. Ši deklaracija netaikoma valstybių narių teritorijoms, kuriose negalioja Europos bendrijos steigimo sutartis, bei neturi įtakos tokiems teisės aktams ar pozicijoms, kuriuos atitinkamos valstybės narės pagal Keiptauno konvenciją gali priimti tų teritorijų vardu bei interesais.
45. Taip pat minėtame priede nustatyta, kad Europos Bendrijos valstybės narės perdavė Bendrijai savo kompetenciją klausimais, susijusiais su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų ir 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės („Roma I“).
46. Europos Sąjungos kompetenciją sudaryti tarptautines sutartis reglamentuoja SESV. Remiantis SESV 216 straipsnio 1–2 dalimis, Sąjunga gali sudaryti susitarimą su viena arba keliomis trečiosiomis šalimis arba tarptautinėmis organizacijomis, kai tai yra nustatyta Sutartyse arba kai susitarimo sudarymas yra būtinas norint Sąjungos politikos sričių ribose pasiekti vieną iš Sutartyse nurodytų tikslų, arba kai ji nustato Sąjungos teisiškai privalomas aktas, arba kai jis gali turėti poveikį bendroms taisyklėms ar keisti jų apimtį. Sąjungos sudaryti susitarimai yra privalomi Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms.
47. Tačiau Europos Sąjungos kompetencija sudaryti tarptautines sutartis (prie jų prisijungti) nėra absoliuti ir tiek vidiniuose, tiek išoriniuose santykiuose ji veikia pagal valstybių narių jai suteiktą kompetenciją.
48. Tais atvejais, kai kompetencija yra paskirstyta tarp Europos Sąjungos ir valstybių narių, tarptautiniai susitarimai laikytini „mišriais susitarimais“ (angl. *mixed agreements*) ir tiek Europos Sąjunga, tiek valstybės narės gali būti jų šalimi (Crans, B. Implications of the EU Accession to the Cape Town Convention. *Air and Space Law*, 2010, 35 (1)).
49. Pripažįstama, kad susitarimo, kurį Bendrija sudaro su jos nare nesančia šalimi, nuostatos gali būti tiesiogiai taikomos, kai atsižvelgiant į susitarimo turinį, tikslą ir pobūdį juose yra įtvirtintas aiškus ir tikslus įpareigojimas, kurio įgyvendinimas ar padariniai nėra nulemti būtinybės priimti koki nors papildomą aktą (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1998 m. birželio 16 d. sprendimas byloje C-7/96, par. 31).
50. Mišrūs susitarimai, sudaryti Bendrijos, jos valstybių narių ir trečiųjų šalių, turi tokį patį statusą Bendrijos teisinėje sistemoje kaip ir vien tik Bendrijos susitarimai, nes tai yra nuostatos, patenkančios į Bendrijos kompetencijos sritį (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2002 m. kovo 19 d. sprendimas byloje C-13/00, par. 14). Todėl valstybėms narėms, kurios neratifikavo Europos Sąjungos sudaryto susitarimo, jis vis tiek yra privalomas, kiek tas susitarimas patenka į Europos Sąjungos kompetenciją (Crans, B. Implications of the EU Accession to the Cape Town Convention. *Air and Space Law*, 2010, 35 (1)).
51. Taigi sprendžiant, ar Keiptauno konvencija, prie kurios prisijungė Europos Sąjunga, taikytina valstybėms narėms, vertintina, ar tokia tarptautinė sutartis patenka į Europos Sąjungos kompetenciją.
52. Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas klausimas dėl antstolio pritaikyto suinteresuoto asmens „Arik Air Limited“ turto arešto teisėtumo vykdamas 2019 m. gruodžio 2 d. Vokietijos Hünfeldo apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą. Turto areštas yra priverstinis nuosavybės teisės į skolininko turtą arba šios teisės atskirų sudėtinių dalių – valdymo, naudojimosi ar disponavimo – laikinas uždraudimas ar apribojimas ([CPK 675 straipsnio](#) 1 dalis). Turto areštas yra priverstinio vykdymo procese atliekamas veiksmas, kuriuo siekiama užtikrinti veiksmingą vykdomojo dokumento vykdymą.
53. SESV 81 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad Sąjunga tarpvalstybinio pobūdžio bylose plėtoja teisminių bendradarbiavimą, kuris grindžiamas teisminių ir neteisminių sprendimų tarpusavio pripažinimo principu. Šis bendradarbiavimas gali apimti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų suderinimo priemonių patvirtinimą.
54. Remiantis SESV 81 straipsnio 2 dalimi, taikant 1 dalį, Europos Parlamentas ir Taryba, sprenddami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina priemones, ypač kai jos būtinos vidaus rinkos tinkamam veikimui, kuriomis siekiama užtikrinti: a) teisminių ir neteisminių sprendimų tarpusavio pripažinimą ir vykdymą valstybėse narėse; b) teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimą kitoje valstybėje; c) valstybėse narėse teisės ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumą; d) bendradarbiavimą renkant įrodymus; e) veiksmingą teisę į teisingumą; f)

civiliniam procesui tinkamai veikti trukdančių kliūčių šalinimą, jei reikia skatinant civilinio proceso normų suderinamumą valstybėse narėse; g) alternatyvių ginčų sprendimo būdų kūrimą; h) paramą teisėjų ir teisininių institucijų darbuotojų mokymui.

55. Taigi Europos Sąjungos yra priskirta kompetencija nustatyti taisykles, reglamentuojančias bendradarbiavimą civiliniame procese. Tačiau, kaip matyti iš Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių vykdymo procesą, iš esmės priverstinio vykdymo veiksmai nėra priskirti Europos Sąjungos kompetencijai.
56. Teismų praktikoje nurodoma, kad Europos Sąjungos civilinio proceso teisė (anksčiau galiojusi Briuselio konvencija) siekia nesuderinti valstybių narių proceso teisės normų, bet nustatyti, kuris teismas turi jurisdikciją nagrinėti civilines ir komercines bylas tarpvalstybinio pobūdžio santykiuose, ir palengvinti sprendimų vykdymą (angl. *The object of the Brussels Convention is not to unify the procedural rules of the Contracting States, but to determine which court has jurisdiction in disputes concerning civil and commercial matters in intra-Community relations and to facilitate the enforcement of judgments*) (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2002 m. birželio 6 d. sprendimas byloje C-80/00, par. 43). Atitinkamai tokio reguliavimo buvo laikomasi ir anksčiau galiojusiam Reglamente „Briuselis I“, kuriame nebuvo reglamentuojami priverstinio vykdymo veiksmai.
57. 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis Ibis“) taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (lot. *acta iure imperii*) (1 straipsnio 1 dalis).
58. Reglamento „Briuselis Ibis“ 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, laikantis šio skirsnio nuostatų, kitoje valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų vykdymo procedūrą reglamentuoja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisė. Ši nuostata rodo Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės taikymo suderinamumą vykdymo procese. Reglamentas nustato, kad vykdymo procesui taikomos nacionalinės teisės vykdymo procesą reglamentuojančios normos tiek, kiek jo nereglamentuoja autonominės šio reglamento nuostatos. Atitinkamai teismo sprendimų faktinis vykdymas (angl. *actual enforcement*) yra reglamentuojamas vidaus teisės nuostatomis, ir nors valstybių narių vykdymo proceso reguliavimas iš esmės skiriasi, Europos Sąjungos teisė jų nesiekia pakeisti (Dickinson, Andrew; Lein, Eva. *The Brussels I Regulation Recast*. Oxford University Press, 2015, p. 416, 418).
59. Atitinkamos nuostatos reglamentuojamos ir kitose Europos Sąjungos civilinį procesą įtvirtinančiose teisės normose. Pavyzdžiui, Reglamento (EB) Nr. 805/2004 20 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad, nepažeidžiant šio skyriaus nuostatų, vykdymo procedūros atliekamos vadovaujantis valstybės narės, kurioje vykdomas teismo sprendimas, teisės aktais.
60. Nurodytos Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių civilinį procesą, nuostatos rodo, kad Europos Sąjungos išimtinai kompetencijai nėra perduoti priverstinis vykdymo procesas ir jį reglamentuojančių teisės aktų priėmimo kompetencija. Priverstinio vykdymo veiksmai yra priskirti išimtinai valstybių narių kompetencijai. Tai leidžia teigti, kad valstybės narės nėra perdavusios kompetencijos Europos Sąjungai nustatyti taisykles, pakeičiančias valstybių narių nustatytą priverstinio vykdymo procesą.
61. Remdamasi nurodytais motyvais, teisėjų kolegija nusprendžia, kad šiuo atveju antstolis M. Petrovskis, vykdydamas 2019 m. gruodžio 2 d. Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą Nr. 20B 206/19 dėl 2 292 993,32 Eur skolos išieškojimo iš skolininko „Arik Air Limited“, turi rentis būtent Lietuvos Respublikos vykdymo procesą reglamentuojančiais teisės aktais, nes Europos Sąjungos teisė faktinių vykdymo veiksmų atlikimo nereglamentuoja.
62. Be to, teisės doktrinoje pripažįstama, kad Europos Sąjungos prisijungimas prie Keiptauno konvencijos reiškia, kad valstybėms narėms ji yra privaloma tiek, kiek šios konvencijos nuostatos patenka į Europos Sąjungos kompetenciją. Todėl Europos Sąjungos prisijungimas prie Keiptauno konvencijos gali būti vertinamas kaip paskata valstybėms narėms prie jos prisijungti, o ne išplėsti jos taikymą visai Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms (Crans, B. Implications of the EU Accession to the Cape Town Convention. *Air and Space Law*, 2010, 35 (1)).
63. Nustačius, jog Europos Sąjungos kompetencijai nėra priskirtas Europos Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų priverstinio vykdymo proceso reglamentavimo klausimas, tai reiškia, kad Keiptauno konvencijos nuostatos, kiek jos susijusios su priverstinio vykdymo veiksmų atlikimu (įkaito (tarptautinio intereso) turėtojo apsauga), nėra taikomos nesant atskiros valstybės narės prisijungimo prie šios tarptautinės sutarties.
64. Remdamasi nurodytais motyvais, teisėjų kolegija laiko nepagrįsta apeliacinės instancijos teismo išvadą, kad šiuo atveju antstolis M. Petrovskis, priimdamas ginčijamus 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymus, turėjo rentis Keiptauno konvencijos nuostatomis. Atitinkamai tai reiškia, kad antstolis, vykdydamas 2019 m. gruodžio 2 d. Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą Nr. 20B 206/19, turėjo rentis [CPK](#) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių priverstinį vykdymo procesą, bet ne Keiptauno konvencijos teisės normomis.
65. Taip pat kaip nepagrįsti atmetini ir suinteresuoto asmens „Arik Air Limited“ atsiliepime į pareiškėjo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ kasacinį skundą nurodyti argumentai, kad išvadą, jog AMCON laikytinas skolininko hipotekos kreditoriumi „Arik Air Limited“ turto atžvilgiu, patvirtina ir [CK 1.50 straipsnis](#), nes skolininko turtas buvo apsunkintas užsienyje skolininko ir AMCON sudarytomis įkeitimo sutartimis.
66. [CK 1.50 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad jeigu teisė į daiktą, kuris įvežamas į Lietuvos Respubliką, yra suvaržyta užsienyje, tai pripažįstama, kad ši teisė yra suvaržyta ir Lietuvos Respublikoje. Tačiau šiame straipsnyje reglamentuojama taisyklė skirta teisės į kilnojamąjį daiktą suvaržymams taikytinos teisės klausimams spręsti. Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl areštuoto skolininko „Arik Air Limited“ orlaivio, kuris laikytinas nekilnojamuoju daiktu ([CK 1.98 straipsnio](#) 3 dalis), todėl minėta teisės norma nėra taikoma šiuo atveju.
67. Apibendrintai teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas, nagrinėjamu atveju padaręs išvadą, jog antstolis M. Petrovskis, priimdamas ginčijamus 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymus, turėjo vadovautis Keiptauno konvencijos nuostatomis ir neturėjo teisės areštuoti skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančio turto, netinkamai aiškino ir taikė Europos Sąjungos bei nacionalinės teisės aktus ir priėmė neteisėtą bei nepagrįstą sprendimą.

Dėl arešto taikymo tvarkos vykdymo procese

68. Byloje taip pat keliama teisės aiškinimo klausimai dėl arešto taikymo vykdymo procese tvarkos.
69. Suinteresuoti asmenys AMCON ir „Arik Air Limited“ pirmosios instancijos teisme teigė, kad areštuotas orlaivis įkeistas ir antstolis neturėjo teisinio pagrindo inicijuoti išieškojimo veiksmų iš įkeisto turto be pareiškėjo AMCON sutikimo. Pirmosios instancijos teismas su

tokiais argumentais nesutiko ir pripažino, kad turto realizavimo veiksmai neatliekami, turto areštas ir areštuoto turto realizavimas yra du skirtingi procesai, o [CPK](#) nuostatos nedraudžia antstoliui areštuoti skolininko turto be hipotekos, kuria toks turtas įkeistas, įkeitimo kreditoriaus pritarimo.

70. Apeliacinės instancijos teismas, remdamasis Keiptauno konvencijos nuostatomis, pripažino, kad ginčo turto areštas galėjo būti vykdomas tik pranešus tarptautinio intereso turėtojui ir gavus jo sutikimą. Duomenų, kad toks pranešimas AMCON buvo išsiųstas ir gautas jo sutikimas, nepateikta, todėl yra pagrindas skundą patenkinti, panaikinti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį ir panaikinti 2020 m. sausio 24 d. (patikslintą 2021 m. vasario 11 d.) areštą civilinio orlaivio „Boeing 737-86N“, unikalus Nr. 35640; variklio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896994, bei variklio, kurio modelis CFM56-7B26/3, serijos Nr. 896889.
71. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis kasaciniame skunde teigia, kad [CPK 747 straipsnis](#) kasacinio teismo praktikoje nėra aiškinamas kaip absoliučiai užkertantis kelią nukreipti išieškojimą (realizuoti) į įkeistą ar hipoteka apsunkintą turtą, jeigu tokiam išieškojimui nėra gaunamas privilegijuoto kreditoriaus sutikimas. Neteisingai išaiškinęs nurodytas [CPK](#) normas, apeliacinės instancijos teismas padarė neteisingą išvadą, kad antstolis, areštuodamas įkeistą turtą (jeigu bus pripažinta, kad Keiptauno konvencija yra taikoma ir įkeitimas pripažįstamas Lietuvos Respublikoje), pažeidė [CPK 747](#) straipsnyje nustatytą draudimą.
72. Pareiškėjas „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ kasaciniame skunde, nesutikdamas su apeliacinės instancijos teismo nutartimi, argumentuoja, kad teismas neteisingai taikė [CPK](#) normas, reglamentuojančias arešto taikymo tvarką vykdymo procese. [CPK](#) normos antstoliui nedraudžia areštuoti skolininko turto, net jeigu jis yra apsunkintas hipoteka ar įkeitimu. [CPK 675](#) straipsnis nustato, kad apie skolininko turto areštą antstolis praneša įkaito turėtojui ar hipotekos kreditoriui. Priimant patvarkymą dėl skolininko „Arik Air Limited“ turto arešto, oficialiuose Lietuvos Respublikos pripažįstamuose registruose informacijos apie hipotekos kreditorius nebuvo. Įvertinus tai, kad AMCON teisinis statusas byloje yra ginčytinas, o Keiptauno konvencijai nėra taikoma, antstoliui nekilo pareiga informuoti AMCON apie skolininko „Arik Air Limited“ turto areštą.
73. Nustačius, jog antstoliui M. Petrovskiui priimant ginčijamus skolininko „Arik Air Limited“ turto arešto aktus turėjo būti remiamasi ne Keiptauno konvencijos, bet nacionalinės teisės aktų nuostatomis, turi būti vertinama, ar antstolis, areštuodamas tokį turtą, vadovavosi šių veiksmų atlikimą reglamentuojančių nacionalinės teisės aktų nuostatomis.
74. Atsižvelgiant į antstolio specifinę padėtį ir jo vykdomas funkcijas, antstolis, kaip viešosios teisės subjektas, privalo veikti tik pagal jam suteiktus įgaliojimus (kompetenciją) (lot. *intra vires*), o bet koks *ultra vires* (viršijant įgaliojimus) veikimas vertintinas kaip antstolio veiklos teisėtumo principo pažeidimas. Tai reiškia, kad įstatymai nesuteikia antstoliui didelės diskrecijos savo nuožiūra spręsti vykdymo procese kylančius atitinkamus klausimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-201-611/2019](#), 30 punktas).
75. Remiantis [CPK 675 straipsnio 1](#) dalimi, skolininko turto areštas yra priverstinis nuosavybės teisės į skolininko turtą arba šios teisės atskirų sudėtinių dalių – valdymo, naudojimosi ar disponavimo – laikinas uždraudimas ar apribojimas. Šio straipsnio antroje dalyje reglamentuojama, kad antstolis areštuoja skolininko turtą surašydamas turto arešto aktą. Antstolis turi teisę panaikinti turto areštą tik tuomet, jeigu turtas areštuotas antstolio. Antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškoti sumai ir vykdymo išlaidoms padengti.
76. [CPK 675 straipsnio 5](#) dalyje nustatyta, kad apie įkeisto turto areštą antstolis nedelsdamas praneša atitinkamai įkaito turėtojui ar hipotekos kreditoriui.
77. Skolininko turto arešto tikslas yra laikinai apriboti skolininkui galimybes perleisti ar kitaip apsunkinti turtą, kad būtų išlaikomas skolininko turtas, iš kurio būtų galima išieškoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-703-706/2015](#)).
78. [CPK 691 straipsnio 1](#) dalyje nustatyta, kad turto realizavimas yra areštuoto skolininkui ar įkaito davėjui nuosavybės teise priklausančio turto priverstinis pardavimas iš varžytinių, per įmones, kurios verčiasi turto prekyba ar perdirbimu, pardavimas išieškotojui ar realizavimas kita šiame kodekse nustatyta tvarka.
79. [CPK](#) reglamentuojami skolininko turto areštas ir areštuoto turto realizavimas yra dvi skirtingos teisinės priemonės, skirtos pagrindiniam vykdymo proceso tikslui – tinkamai įvykdyti vykdomąjį dokumentą – pasiekti. Skolininko turto areštas vykdomo procese yra išieškotojo interesų užtikrinimo priemonė, sudaranti galimybę išieškojimą nukreipti į skolininko turtą ir kartu draudžianti skolininkui laisvai disponuoti turtu, t. y. jį parduoti ar kitu būdu perleisti tretiesiems asmenims, išvengiant skolos grąžinimo. Tačiau vien tai, kad skolininko turtas yra areštuotas, nereiškia, jog bus pritaikyta kita priverstinė priemonė skolininko atžvilgiu – areštuoto turto realizavimas. Įvertinus turto arešto paskirtį vykdymo procese ir jo sukeliamas teises pasekmes, nėra pagrindo teigti, kad antstolis, prieš taikydamas įkeisto daikto areštą, turi pareigą apie tai informuoti įkaito turėtoją ar hipotekos kreditorius.
80. Nagrinėjamu atveju antstolis 2020 m. sausio 24 d. patvarkymu areštavo skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančią turtą – orlaivį „Boeing 737-86N“, turto areštas įregistruotas Turto arešto aktų registre, o 2020 m. vasario 11 d. surašė patikslintą turto arešto aktą, kuriame nurodomas areštuotas turtas, jo sudedamosios dalys (orlaivis, variklis, važiuoklė, pagalbinė jėgainė). Taigi šiuo atveju antstolis ginčijamais patvarkymais areštavo skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančią turtą, bet nepradėjo priverstinio vykdymo iš šio turto veiksmų. Taip pat antstolis, prieš priimdamas ginčijamus patvarkymus, apie ketinimą areštuoti minėtą turtą neinformavo suinteresuoto asmens AMCON, kurio naudai šis turtas buvo įkeistas.
81. Teisėjų kolegijos vertinimu, antstolis M. Petrovskis, priimdamas ginčijamus 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymus, remiantis [CPK 675 straipsnio 2](#) ir 5 dalimis, neturėjo pareigos apie ketinimą taikyti areštą informuoti suinteresuotą asmenį AMCON ir gauti jo sutikimą dėl arešto taikymo. Tokio reikalavimo minėtos teisės normos nenustato. Be to, antstolio veiksmai areštuojant „Arik Air Limited“ turtą nelaikytini turto realizavimo veiksmais, nes areštavus turtą yra siekiama užtikrinti sėkmingą vykdomojo dokumento vykdymą, tačiau tai savaime nereiškia turto realizavimo veiksmų pradžios.
82. Apibendrintai teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė ir aiškino arešto vykdymo procese taikymo tvarką nustatančias teisės normas ([CPK 675](#) straipsnio 2 ir 5 dalys) ir padarė nepagrįstą išvadą, kad skolininko „Arik Air Limited“ turto areštas galėjo būti vykdomas tik pranešus suinteresuotam asmeniui AMCON ir gavus jo sutikimą.

Dėl areštuoto turto įkainojimo ir turto arešto masto

83. Byloje taip pat keliamas klausimas dėl antstolio M. Petrovskio ginčijamais 2020 m. sausio 24 d. ir 2020 m. vasario 11 d. patvarkymais areštuoto „Arik Air Limited“ turto įkainojimo ir turto arešto masto.
84. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad areštuotas skolininko „Arik Air Limited“ orlaivis yra specifinis daiktas, susidedantis iš korpuso, variklių, važiuoklės, pagalbinės jėgainės, kitų dalių, kurių amžius, nusidėvėjimas turi reikšmės šio turto įkainojimui ir reikalauja specialiųjų

žinių, todėl buvo būtinybė atlikti turto vertinimo ekspertizę ([CPK 681 straipsnio](#) 1 dalis). Neatlikus turto vertinimo ekspertizės, konkretaus orlaivio bei pagrindinių jo mazgų kainą nėra aiški, antstolis jos nustatyti pats objektyviai negalėjo. Todėl antstolis M. Petrovskis 2020 m. gegužės 18 d. priėmė patvarkymą dėl ekspertizės paskyrimo turto vertei nustatyti. Neatlikus turto vertinimo ekspertizės konstatuoti turto arešto masto viršijimą nėra pagrindo.

85. Apeliacinės instancijos teismas, vertindamas tokių antstolio veiksmų teisėtumą, sutiko su pareiškėjo Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) argumentais, kad atlikti vertinimą šioje vykdymo stadijoje būtų neracionalu, nes turtas yra įkeistas AMCON, todėl išieškojimas iš šio turto yra menkai tikėtinas ir ateityje.
86. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK 658, 675, 678, 681 straipsnius](#). Turto įvertinimas turi būti atliekamas arešto metu bei turto vertė turi būti nurodoma turto arešto akte. Apeliacinės instancijos teismas rėmėsi AMCON pateikta orlaivio turto vertinimo ataskaita, kurią AMCON pateikė antstoliui jau po arešto akto, kuriame antstolis nurodė, kad turto vertė bus nustatyta atskiru patvarkymu (t. y. paskiriant ekspertizę), surašymo ir padarė išvadą, kad antstolio arešto akto pagrindu areštuoto skolininko „Arik Air Limited“ turto vertė yra didesnė nei Europos vykdomajame rašte nurodyta išieškotina suma, o tai prieštarauja [CPK 675 straipsnio](#) 2 daliai.
87. [CPK 675 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti. Įstatymų leidėjas nėra pateikęs sąvokos „iš esmės daugiau“ apibrėžimo ir nėra detalizavęs šią sąvoką apibūrinančių kriterijų. Vis dėlto ši sąvoka turėtų būti aiškinama sistemiškai atsižvelgiant į esminį vykdymo proceso tikslą ir kartu būtinumą užtikrinti teisingą pusiausvyrą tarp iš esmės konkuruojančių skolininko ir kreditoriaus interesų. Kasacinio teismo praktikoje atskleista, kad turto arešto mastas siejamas su tinkamos išieškotojo ir skolininko interesų pusiausvyros užtikrinimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-240-1075/2020](#), 41–42 punktai).
88. [CPK 681 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad, areštuodamas skolininko turtą, antstolis jį įkainoja rinkos kainomis, atsižvelgdamas į turto nusidėvėjimą bei į arešto metu dalyvaujančių išieškotojo ir skolininko nuomones. Jeigu skolininkas ar išieškotojas prieštarauja antstolio atliktam įkainojimui arba jei antstoliui kyla abejonių dėl turto vertės, antstolis turto vertei nustatyti skiria ekspertizę. [CPK](#) rinkos vertę atitinkančios turto pardavimo kainos samprata nėra nurodyta. Remiantis Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 2 straipsnio 10 dalimi, turto rinkos vertė yra apskaičiuota pinigų suma, už kurią galėtų būti perduotas turtas arba verslas jo vertinimo dieną, sudarius tiesioginį komercinį norinčių perduoti turtą arba verslą ir norinčių jį įsigyti asmenų sandorį po šio turto arba verslo tinkamo pateikimo rinkai, kai abi sandorio šalys veikia dalykiškai, be prievartos ir nesaistomos kitų sandorių ir interesų.
89. Vykdymo procese areštuotas turtas turi būti įkainotas objektyviai, kaina, maksimaliai artima esančiai laisvojoje rinkoje turto kainai. Įstatymas antstoliui nustato pareigą ir suteikia realias galimybes taip įkainoti areštuotą turtą, kad įkainojimas atitiktų galimas realias rinkos kainas ir optimaliai atitiktų tiek išieškotojo, tiek skolininko interesus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-344-421/2018](#), 20 punktas).
90. Teisingas aktualios areštuojamos skolininko turto rinkos kainos nustatymas yra svarbus tinkamo masto arešto pritaikymui, nes antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti ([CPK 675 straipsnio](#) 2 dalis). Atitinkamai tokios rinkos kainos nustatymas yra skirtas išieškotojo ir skolininko interesų balansui užtikrinti. Teisingos areštuojamo turto rinkos kainos nustatymas yra antstolio pareiga.
91. Nagrinėjamu atveju antstolis M. Petrovskis 2020 m. gegužės 18 d. patvarkymu, kuriuo paskyrė skolininko „Arik Air Limited“ turto ekspertizę, nustatė subjektą (turto vertintoją), kuriam pavedama atlikti ekspertizę. Teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo atveju antstolis M. Petrovskis, siekdamas tinkamai įvykdyti įstatyme nustatytą pareigą tinkamai nustatyti areštuojamo skolininkui „Arik Air Limited“ priklausančio turto vertę, turėjo teisę nuspręsti dėl ekspertizės skyrimo. Šiuo atveju nėra pagrindo sutikti su suinteresuotų asmenų atsiliepimuose į antstolio M. Petrovskio kasaciniame skunde nurodytais argumentais, kad turto vertinimo ekspertizė neturėjo būti skiriama, nes byloje buvo pateiktas AMCON orlaivio vertinimas. Minėta, kad tinkamas areštuojamo turto įkainojimas yra antstolio pareiga. Vykdydamas šią pareigą antstolis nėra įpareigotas remtis vien vykdymo procese dalyvaujančių asmenų pateiktu turto vertinimu ir nuomone, kokia yra turto vertė. Antstolis, siekdamas tinkamai įvykdyti šią pareigą ir užtikrinti išieškotojo ir skolininko interesus, turi teisę remtis [CPK](#) nustatytomis areštuojamo turto kainos nustatymo procedūromis ir spręsti dėl ekspertizės skyrimo.
92. Sutiktina su pirmosios instancijos teismo išvada, kad areštuotas skolininko „Arik Air Limited“ orlaivis yra specifinis daiktas ir, atsižvelgiant į jo pobūdį, nusidėvėjimą ir kitas reikšmingas aplinkybes, jo įkainojimas reikalauja specialiųjų žinių, todėl tai pagrindžia poreikį atlikti turto vertinimo ekspertizę.
93. Apibendrinama teisėjų kolegija padaro išvadą, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai nusprendė dėl [CPK 681 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytos antstolio pareigos nustatyti areštuojamo turto rinkos vertę vykdymo. Atitinkamai nėra pagrindo išvadai, kad šiuo atveju antstolis M. Petrovskis, areštuodamas „Arik Air Limited“ turtą, pažeidė [CPK 675 straipsnio](#) 2 dalį.

Dėl bylos procesinės baigties

94. Apibendrinama teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas neteisingai taikė vykdymo proceso teisės normas, reglamentuojančias turto arešto taikymą ir areštuojamo turto įkainojimą, todėl yra pagrindas tenkinti suinteresuotų asmenų „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ ir antstolio M. Petrovskio kasacinius skundus, skundžiamą Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį kaip neteisėtą ir nepagrįstą panaikinti ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme

95. [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalyje nustatyta, kad jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą. Teisėjų kolegijai nusprendus, kad apeliacinės instancijos teismo nutartis yra nepagrįsta ir neteisėta, keičiamas ir bylinėjimosi išlaidų paskirstymas apeliacinės instancijos teisme. Tai reiškia, kad suinteresuotas asmuo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) turi atlyginti suinteresuoto asmens „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ apeliacinės instancijos teisme patirtas išlaidas.
96. Remiantis [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalimi, šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą.
97. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ apeliacinės instancijos teisme pateikė prašymą iš suinteresuoto asmens AMCON priteisti jo naudai patirtų 2903 Eur dydžio bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

98. Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), (toliau – Rekomendacijos) 8.16 punkte nustatyta, kad rekomenduojamas priteisti maksimalus užmokesčio dydis už kitą dokumentą, kuriame pareikštas prašymas, reikalavimas, atsikirtimai ar paaiškinimai, yra 0,4.
99. Suinteresuoto asmens „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos viršija Rekomendacijoje nustatytą priteistiną maksimalią sumą už atsiliepimą į atskirąjį skundą ($1598,10 \times 0,4 = 639,24$ Eur). Tačiau, atsižvelgdama į byloje kilusio ginčo pobūdį, sudėtingumą, nagrinėjamų klausimų teismų praktikoje naujumą, teisėjų kolegija nusprendžia, kad yra pagrindas nukrypti nuo Rekomendacijose nustatytų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo taisyklių ir priteisti iš AMCON suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ 2903 Eur bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme atlyginimą.
100. Nagrinėjamoje byloje nusprendus, kad suinteresuotų asmenų „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ ir antstolio M. Petrovskio skundžiamas apeliacinės instancijos teismo sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas, yra pagrindas priteisti jų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą kasaciniame teisme ([CPK 93 straipsnio](#) 1 dalis, 98 straipsnio 1 dalis, 340 straipsnio 5 dalis).
101. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis prašo priteisti 2571,25 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą.
102. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ prašo priteisti 13 352 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą.
103. Suinteresuotų asmenų patirtas bylinėjimosi išlaidas, jų realumą pagrindžiantys dokumentai pateikti. Teisėjų kolegija, remdamasi šios nutarties 99 punkte nurodytais motyvais, nusprendžia, kad teisinga ir pagrįsta iš pareiškėjo AMCON priteisti suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ 4000 Eur bylinėjimosi išlaidų bei suinteresuotam asmeniui antstoliui M. Petrovskiui 2571,25 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. nutartį panaikinti ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį.

Priteisti suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ (j. a. k. HRB 32088) iš pareiškėjo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) 2903 (du tūkstančius devynis šimtus tris) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ (j. a. k. HRB 32088) iš pareiškėjo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) 4000 (keturis tūkstančius) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti suinteresuotam asmeniui antstoliui Marekui Petrovskiui (a. k. 37508110651) iš pareiškėjo „Asset Management Corporation of Nigeria“ (AMCON) (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) 2571,25 Eur (du tūkstančius penkis šimtus septyniasdešimt vieną Eur 25 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos Goda Ambrasaitė-Balynienė

Egidija Tamošiūnienė

Jūratė Varanaukaitė